

KAPPALEEN PÄÄASIAT:

- Sää ja ilmasto
- Ilmastodiagrammin lukeminen
- Ilmasto (lämpötilaan ja sademäärään) vaikuttavat asiat

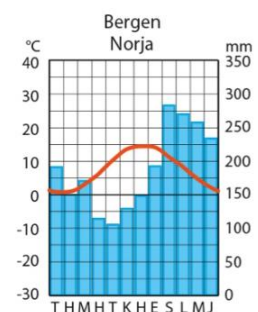
SÄÄ JA ILMASTO

Sanoilla sää ja ilmasto on eroa. **Säällä** tarkoitetaan **pienen alueen yhden pienen hetken tilannetta ulkona: sataako, paistaako aurinko, onko tuulista, kuinka lämmintä on – juuri nyt**. Säättä ei voi ennustaa kovin isolle alueelle, esim. koko Suomelle ei voi antaa yhtä ainoaa säätiedotusta koska Lapissa voi olla ihan erilainen sää kuin Helsingissä. Laukaan alueelle voidaan kuitenkin kertoa sää, se on tarpeeksi pieni alue.

Kun puhutaan **ilmastosta**, kerrotaan **millaista säättä jollain isommalla alueella on yleensä**. Ilmastosta **kerrotaan vain lämpötila ja sademäärä**. Ne saadaan selville, kun seurataan 30 vuotta säätietoja ja lasketaan niistä keskiarvo. Koko Suomen ilmasto voidaan kertoa, silloin sanotaan esim. että Suomessa on yleensä tammikuussa noin -5 astetta pakkasta ja sataa noin 50mm. Tammikuun viides päivä voidaan katsoa sitten ikkunasta ulos ja kertoa millainen sää juuri silloin on Laukaassa, jolloin kerrotaan vaikka että pakkasta on -6 astetta, tuulee kovasti ja taivaalla on pilviä, mutta ei sada.

ILMASTODIAGRAMMI

Jonkun tietyn alueen ilmasto voidaan näyttää ilmastodiagrammissa. Siinä näytetään sekä lämpötila että sademäärä. Lämpötila piirretään aina viivalla, sademäärät ovat palkkeja. Alareunassa näkyvät kuukaudet, vasemmasta reunasta katsotaan lämpötilat ja oikeasta reunasta katsotaan sademäärät.

ILMASTOON VAIKUTTAVAT ASIAT

Lämpötilaan vaikuttavat seuraavat asiat:

- Kuinka kaukana ollaan päiväntasaajasta eli sijainti maapallolla. Mitä lähempänä päiväntasaajaa ollaan, sen lämpimämpää on.
- Meren läheisyys: meri lämmittää rannikoita pitkälle syksyyn ja viilentää niitä keväällä ja alkukesästä.
- Korkeus: mitä korkeammalla ollaan, sitä kylmempää on. Vuoristoissa on siis aina kylmempää kuin meren pinnan tasolla.

Sademäärään vaikuttaa:

- Meren läheisyys: meren rannoilla sataa enemmän kuin kaukana sisämaassa.

Tehtävät:

1. Mitä eroa on säällä ja ilmastolla?
2. Katso viereistä ilmastodiagrammia ja kerro siitä seuraavat asiat:
 - a) helmikuun sademäärä
 - b) joulukuun lämpötila
3. Miten sijainti maapallolla vaikuttaa jonkun paikan ilmastoon?
4. Miksi meren rannoilla on syksyllä lämpimämpää kuin sisämaassa?

